

van het Breede Water! We volgen daarbij de in grafische voorstelling gegeven kaartjes.

Droogtevormen: ¹⁾

Ammophila arenaria
Anchusa arvensis
Anchusa officinalis
Carex arenaria
Centaurea Jacea
Cynoglossum officinale
Echium vulgare
Erodium cicutarium
Hieracium Pilosella
Inula vulgaris
Linaria vulgaris
(Myosotis hispida)
(Ononis repens)
(Quercus Robur)
(Sambucus nigra)
Sedum acre
Senecio Jacobaea
(Solanum dulcamara)
(Thrinia hirta)
Thymus Serpyllum
Verbascum Thapsus
Viola tricolor
Weingaertneria canescens

Natte vormen: ¹⁾

Agrimonia Eupatoria
Alisma ranunculoides
Alnus glutinosa
Angelica silvestris
Batrachium Baudotii
Brunella vulgaris
(Bryonia dioica)
Chlora serotina
Cirsium palustre
Epilobium parviflorum
Epilobium hirsutum
Epipactis palustris
Equisetum palustre
Erythraea littoralis
Eupatorium cannabinum
(Euphrasia nemorosa)
Galium Aparine
(Galium Mollugo)
Galium palustre
(Glaux maritima)
Gnaphalium luteo-album
Gymnadenia conopea
Hippuris vulgaris
Hydrocotyle vulgaris
Hypericum perforatum
Hypericum tetrapterum
Inula britannica

Iris pseudacorus
Juncus lamprocarpus
Juncus pygmaeus
Linum catharticum
Listera ovata
Lysimachia vulgaris
Lythrum Salicaria
Menta aquatica
Myosotis palustris
Myriophyllum alterniflorum
Oenanthe fistulosa
Orchis incarnata
Orchis maculata
Parnassia palustris
Pirola rotundifolia
(Polygala vulgaris)
Polygonum amphibium
Potentilla anserina
Potentilla reptans
(Potentilla Tormentilla)
Ranunculus Flammula
Rumex Hydrolapathum
Salix Caprea
Scutellaria galericulata
(Spergularia media)
Sturmia (Liparis) Loeselii

(Wordt vervolgd).

Dr. J. HOFKER.
 Dr. C. VAN RIJSINGE.

HET LOCH NESS MONSTER.

Alle rechten voorbehouden. Copyright 1934.

II.

Behalve van de op-en-nêr-golvende beweging, wordt ook melding gemaakt van „langzame zijdelingsche bewegingen” (2 maal), of van waggelende bewegingen (1 maal); deze zijn alleen te verklaren door aan te nemen, dat het dier, terwijl het op en neer golft, beurtelings met zijn voorste vinpooten een slag achteruit doet, waardoor het gedeelte

¹⁾ De tusschen () geplaatste vormen zijn meer ubiquist, maar vertoonen in het onderzoeksgebied eenige voorkeur voor droge resp. natte grociplaatsen.

vóór de vinpoot (hals en kop) heen en weer wiegelt. Er is nog een andere beweging waargenomen, doch deze alleen, als het stil ligt, of zich langzaam voortbeweegt, namelijk dat het beurte- lings rijst en daalt (3 maal), wat kan verklaard worden door de ademhaling; bij inademing rijst het. Soms schijnt het om zijn as te draaien, heen en weer te rollen (2 maal). Het schijnt zich, ge- durende het zwemmen, door middel van den stand der 4 vinpooten, of, als het stil ligt, door middel van bewegingen daarvan, boven water te houden; drukt het die tegen het lichaam aan, dan zakken alle bulten tegelijk.

Dikwijls zijn hals en kop boven water, met of zonder lichaam; soms loodrecht (6 maal). De foto van Dr. WILSON (fig. 14) geeft u er een goed beeld van. Vele malen wordt alleen gezegd, dat hals en kop zichtbaar waren (12 maal); men kan wel aannemen, dat zij dan niet loodrecht op het watervlak gehouden werden. De hoogte boven water, loodrecht, als 1—6 voet; in schuinen stand, als 3—6 voet. Soms is de hals ge- bogen als die van een zwaan (3 maal). De hals wordt ook wel eens bijna evenwijdig aan het watervlak gehouden, of half cir- kelvormig over het water gebogen, den kop onder water. Drie malen werd ge- rapporteerd, dat het den kop schudde; eenmaal „als een paard”, en „het schudde het water van zijn manen af, zooals een paard doet op een natten dag”. — Het draaide zijn kop naar mijn auto; het be- woog den kop (of het keek) heen en weer (5 maal). Een ooggetuige verklaart, dat dan de hals meedraaide „als een david”. — Maar meestal zwemt het met den kop onder water, in tegenstelling met andere Vinpootigen (zee- honden, zeeberen, zeeleeuwen).

Bij snelle vaart is de r i c h t i n g rechthoekig; dat wordt slechts éénmaal vermeld; men laat het, als van zelf sprekend, weg. Dat het zich door middel van vinpooten voortbeweegt (v o o r t - b e w e g e n k à n), blijkt wel uit de volgende mededeelingen: Het maakte den indruk, alsof het door ledematen voortgestuwd wordt; door ledematen of door den staart; ik zag een water opspattenden staart (waarmede de achtervinpooten bedoeld worden); achteraan een geplas, als door roerriemen, als door een stoomboot, als door een motorboot, als door een onder-water- motorboot veroorzaakt; duidelijk was het kielwater; een kielwater met schuim; zijdelingsche opspattingen; aan beide zijden heftige bewegingen; een heftige voortdurende plassing, als door 2 korte stokken, of door riemen van een boot veroorzaakt, de dingen plasten op en neer; aan beide zijden een geplas als van een raderboot; vóór de voorste bult en achter de achterste een op- spatting als door krachtige vinpooten veroorzaakt; bij een draai zag ik een korte vin tusschen hals en lijf; een vinpoot „karnde” het water heftig; bij een draai spatte het water zóó, dat het de laatste 3 bulten bedekte. Deze laatste zin is zeer leerzaam; ten eerste blijkt daaruit, dat de opspatting hier door de achtervinpooten veroorzaakt werd, en 2e, dat de laatste 3 bulten op-en-nêr-golven van den staart waren!

Zeër zonderling gedroeg het zich in de volgende waarneming. De heer PETER GRANT, een der door Sir MOUNTAIN aangestelde fotografen, was, 12 Augustus 1934, buiten dienst, en had noch binocle, noch camera bij zich. Bij Abriachan Pier zag hij het volgende: „The neck was about 40 inches long, and where it and the body met, there was a big round pouch like an over- filled crop of a bird” (hierover sprak ik reeds). „Two flippers on the fore part of the body were extended straight forward and were not being used. These remained still although the

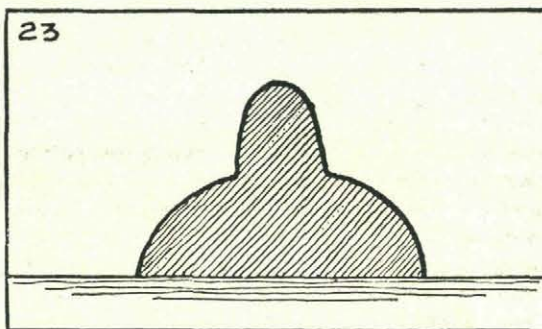

Fig. 12. Schets, door Dr. J. Kirton, van het Loch Ness-dier, zooals hij het bij Knockie van achteren zag; hij stond aan de overzijde, $\pm$ 1 mijl ver. 14 November 1933. — Naar Gould, „The Loch Ness Monster and others, p. 79, fig. 23.

creature was moving at 7 to 8 miles an hour and parallel to the shore, for about five minutes". — De eenige vergelijking, die ik hiermede heb, is, dat een zwaan wel eens een zijner vinpooten op zijn rug houdt, en dan dus met slechts één poot zwemt. Zoo zwom het „monster" in dit geval, alleen met zijn achtervinpooten.

Een dier, dat met een gedeelte van zijn lichaam boven water zwemt, stuwt natuurlijk, evenals een vaartuig, het water vóór zich uit (het „boegwater"). Vandaar de uitdrukkingen: vóór zich het water opspattend; vóór de V (de „boeggolven") een wateropspatting; de V begon reeds vóór het lichaam; een duidelijke witte vèer; het water werd vóór, „gekarnd".

Fig. 13. Een zeeslang, zooals deze, den 28en Januari 1879, in de Golf van Aden, door Majoor H. W. J. Senior, Dr. C. Hall en Miss Greenfield, aan boord van de „City of Baltimore", gezien werd. Dikte van kop en hals geschat op 2 voet; lengte op 20—30 voet. — Naar de „Graphic" van 19 April 1879.

hetzij met volle vaart zwemmend. Een ooggetuige meldt: „het scheen te spelen, of andere wezens te vervolgen". — Een rapporteerde: „het dreef met den wind mée"; een ander „tegen den wind in"; anderen „tegen den stroom in" (3 malen). Bij stormachtig weer: „worstelend tegen de golven".

De boeggolven zijn, bij groote vaart, meestal midden in het Loch, zóó sterk, dat zij, na eenigen tijd, op de oevers, dikwijls hoorbaar, breken. (6 maal), lang zichtbaar, en het water na een uur nog niet rustig is.

De duur eener waarneming bedroeg van enkele seconden tot 40 minuten.

Het „verdwijnen" is ook zeer verschillend beschreven. In vele mededeelingen wordt eenvoudig vermeldt: „het verdween", zonder vermelding van de wijze waarop (27 maal), of

Herhaaldelijk wordt over de boeggolven gesproken (30 maal); met schuim (7 maal); als van een motorboot, of van een stoomboot; het kliefde schuim aan beide zijden, enz. — Die V bestaat uit een aantal naast elkander voortrollende golven („en échelon"), wat men ook op de foto's zien kan (fig. 21).

Het keeren geschiedt soms sierlijk; soms scherp; soms plotseling met een zijdelingschen ruk. Het dier beschreef ook wel eens „cirkels", soms zóó snel, dat de uitdrukking „ran in circles" gebruikt werd; ook zwom het in zigzaglijnen (4 maal), ook „zwerwend". In ondiep water gedroeg het zich anders; wat wij beneden zien zullen.

Het gebeurde ook wel, dat het, na verdwenen te zijn, wêer verscheen (20 maal), ja zelfs 3 tot 6 malen; in dit laatste geval telkens na 200 yards onder water gezwommen te hebben. Dat verdwijnen en verschijnen geschiedde, hetzij te midden van een heftige beroering van het water,

„het zonk” (15 maal), „het dook” (6 maal); maar ook wel: langzaam, zonder beroering, rustig; een draaikolk achterlatend; snel; met een hooge opspatting; een gat in het water nalatend; het plonsde weg; alles verdween tegelijk; onder enorme opspatting, als door het duiken van een onderzeeboot veroorzakend; het dook vooruit. — Als kop en hals loodrecht uit het water opdoken, dan zonken zij eveneens loodrecht, cirkels nalatend.

Hoe reageerde het op geluiden? Een vrouw zag het op den oever; zij riep toen een ander; „bij het geluid van haar stem, plonsde het in het water”. Een ander zag het; hij riep het een ander toe; „bij het geluid van de stem dook het”. ALEXANDER ROSS, „master of Temple Pier”, zag het bij maanlicht vlak bij den steiger; hij riep zijn burenen; „vóór zij kwamen, dook het”. Een chauffeur zag het midden in het Loch; aan de overzijde zag hij menschen op den weg; om hun aandacht op het „monster” te vestigen, gaf hij een korten

Fig. 14. Foto van het Loch Ness-dier, door Dr. R. K. Wilson, den 19en April 1934, staande dicht bij Invermoriston, genomen. Afstand ± 175 yards. — Uit de „Daily Mail” van 21 April 1934.

stoot op zijn auto-hoorn; „het verdween”. Het zwom dicht bij den oever; bij de nadering van een auto verdween het. Het geluid van een motorboot verschrikte het; het snelde weg. Het schrikte van een roeiboort, of van het gesnerp van een remmenden auto. — Maar bij een andere gelegenheid, „draaide het zijn kop naar mijn auto, en werd door het geluid ervan niet gestoord”.

Het schijnt ook nieuwsgierig te zijn: het volgde minuten lang een of andere stoomboot (3 maal). — Bij weer een andere gelegenheid „nam het niet de minste notitie van een voorbijgaand vaartuig”.

Hoe haalt het adem? Wij weten reeds, dat het dier meestal met den kop onder water zwemt. Slechts zeer weinigen zagen den hals onder water: „vóór den romp bewoog zich iets onder water”; „tusschen den romp en de 6 voet verder zich vertoonende, kleinere V een zwarte streep onder water”; „zes voet vóór de bult een duidelijke breuk in het water”. Deze waarnemer besloot daaruit, „dat dáár zijn kop was”. Daaruit mogen wij weer besluiten, dat het dier, bij die gelegenheden, door de even boven het water gehouden neusgaten ademde. Ook de heer ARTHUR GRANT vermoedt dat; althans schrijft hij in een brief aan Graaf BENTINCK, d.d. 22 Maart 1934, „whether it has just its nares and eyes breaking the surface I do not know”. Merkwaardig is daarom, wat MAX HILZHEIMER (zie Brehm, II, p. 601) van zeehonden vertelt: „Bei

längerem Tauchen durchheilt er jagend weite Strecken, erscheint, wenn er in Eifer gerät, nur auf Augenblicke an der Oberfläche, einzig und allein zu dem Zwecke, um Atem zu holen, streckt dabei in den meisten Fällen auch bloss seine Nasenspitze aus dem Wasser und kann also sehr leicht übersehen werden und zu Beobachtungsfehlern Anlass geben" (namelijk, dat eenige auteurs over robben meenen, dat het länger dan 10 minuten onder water blijven kan). — Het geluk diende den heer PALMER, electrisch ingenieur, het dier ook door den mond te zien ademhalen. Den 11en Augustus 1933, 's morgens om 7 uur, hoorde hij een geweldig gedruisch in het water; hij spoedde zich naar den oever, maar zag niets dan een verschrikkelijke beroering in het water. „I returned to the car, and about an hour later went down to see how things were going. The water was tolerably calm but still not smooth; and about 100 yards out I saw a flat head on the surface which appeared like a very shallow inverted bowl

Fig. 15. Foto van het Loch Ness-dier, genomen door een lezer van de „Daily Mail”, ± 20 Augustus 1934, bij Fort Augustus. — Naar de „Daily Mail” van 25 Augustus 1934. — De kop was van den fotograaf afgewend.

and almost black in colour. At each side I saw a short antenna which I can best describe as being like the horns on the head of a snail. Between them was a wide mouth opening and closing at about two-second intervals. The width of the mouth I should estimate at about 12—18 inches, and it opened to the extent of about 6 inches. It appeared to be steadily breathing or basking on the surface of the water, and remained so for at least half an hour, gradually drifting in a south-easterly direction towards the bank. Unfortunately my duties prevented me remaining there" (zie fig. 20).

Ten slotte laat ik hier eenige mededeelingen volgen, waarbij ik zooveel mogelijk de ooggetuigen het woord geef. Vooraf een opmerking. Wanneer een persoon een waarneming aan een verslaggever mededeelde, of zelf een verhaal aan een blad inzond, werd hij (zij) spoedig daarop door verslaggevers „belegerd". De persoon vertelde dan dikwijls in andere bewoordingen, soms met toevoeging van iets, dat hij (zij) bij de vorige gelegenheid, in haast, verzuimd had. De hieronder volgende verhalen zijn dan ook door mij, verkort, meestal uit meer dan een rapport samengesteld.

Uit de volgende verhalen zou men zeggen, dat het zich, evenals een land-dier, baadt.

3 Augustus 1933. Misses NELLIE SMITH and PRUDENCE KEYES, both of Fort Augustus: „it was careering round and round in great circles, and seemed to be splashing the water over its back with its legs or flippers, which could be seen working quite distinctly”.

22 October 1933. Mr. A. GILLIES, Glendoe House: „He noticed a violent commotion in the water, and put his glass on to it. The disturbance looked like a wide strip of boiling foam as if a big propeller were kicking the water. There then appeared a blackish hump, rising some 2—3 feet above the surface. He could see traces of paddling action going on at either side of the hump, although the foam prevented him from seeing any definite paddles. It then sank quickly, but it came up almost immediately at another point in the same mass of boiling foam. He ran back for a better telescope; but when he came out of his house the Loch was calm all over”.

9 December 1933. Mr. and Mrs. URQUHART, Mr. A. MACKINTOSH, Mrs. E. ROSS, Miss EVA FRASER, and Miss CUMMING, of the Glen Urquhart district, — „For some minutes we

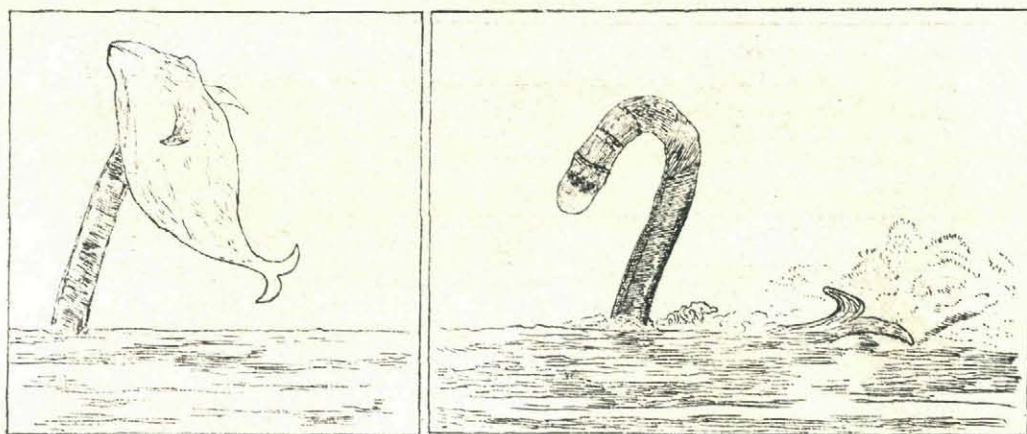

Fig. 16. Een zeeslang, die een klein walvisachtig dier bij diens rechter vin te pakken heeft. De prooi ontsnapt; men ziet nog haar staart. Den 5en April 1879 bij kaap Satanas, zuidpunt van Japan, door Kapt. Davidson en den 1en officier McKechnie van de „Kiushiu Maru” waargenomen. Lengte van den hals op 30 voet geschat. Naar de „Graphic” van 19 Juli 1879. Komt ook voor in „Nature” van 18 Nov. 1880.

watched” (aan de overzijde) „what seemed to be a huge creature in a fury. It lashed about with enormous energy and it was because of the spray it created that we were unable to get any clear idea of its formation. The splashes it was sending up were three to four feet high, and nothing but an occasional suggestion of a dark brown shape could be seen”.

Denzelfden dag. Mr. ALEXANDER ROSS, of Temple Pier, saw the monster. — „I caught a glimpse of the dark back, but I watched the turmoil in the water for some time. It could have been created by the lashing or paddling of some tremendous creature. One could imagine that, for a 100 yards or more, the water was at boiling point.”

16 Juli 1934. Mr., Mrs. and Miss BIDDLE, of Temple Hill, East Budleigh, Devon, — logeerden te Fort Augustus, en zagen uit hun venster: — „The monster seemed to be in a frolicsome mood, for it turned and rolled right over several times, throwing up a great amount of spray”.

21 Juli 1934. Mr. FRASER, caretaker of Urquhart castle and his daughter EVA: — „There was a terrific disturbance in the loch waters. In the middle of the wash or spray we got an impression that a large black object was rolling sideways, an impression of a tremendously powerful long dark object swirling about”.

Waarmede voedt het zich? Algemeen gelooft men, dat het zich met zalmen voedt, wat ook zeer waarschijnlijk is, maar wat niemand ooit met zekerheid gezien heeft.

31 December 1933. ALEXANDER ROSS, piermaster of Temple Pier. — Bij dien steiger is het ondiep. — „From its movement I should say its head and neck were delving into the water as though in search of food”.

3 Juni 1934. Mr. D. MACKENZIE, of Inverness, Mr. MACKIE, of Edinburgh, Miss MILES and Miss MOLLIE MACKINTOSH, — allen van het Queensgate hôtel te Inverfarigaig, zagen, 20 yards van den oever, waar het ondiep is: — „Its action of dipping its head every five minutes and the great movement in the water could only be likened to an animal feeding on something under the water, — on some under-water growth. When the head disappeared, great blobs of water came up to the surface”. — Bedoeld is stellig: „blobs of air, or gas”.

23 Juni 1934. Mr. R. C. CASSIE, scottish author, Mrs. MACRAE, of Achanalt, Mrs. GAIR, of Culan, and Mr. FRANK HEALY, of Garve Hotel, — bij Urquhart Bay, waar het ondiep is, — „With much twisting the creature would approach the wooded peninsula in a series of leaps,

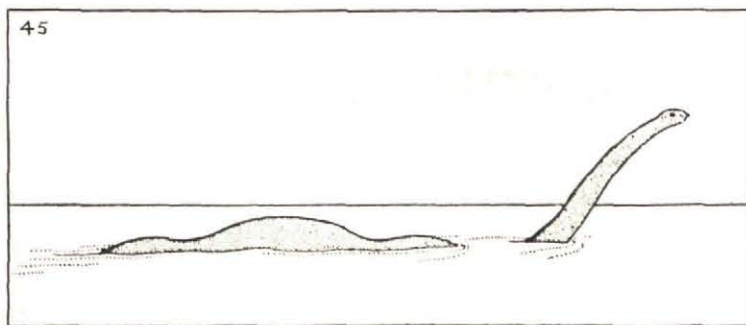

Fig. 17. Een zeeslang, zooals Kapt. R. J. Cringle, van de „Umfuli”, deze den 4en December 1893, 30 mijl van Kaap Corveiro (N.O. van de Kaap Verdische Eilanden) zag. — Naar Gould, „The Loch Ness Monster and others”, p. 219, fig. 45. — Vergelijk deze met fig. 18.

at an apparent angle of about 45 degrees from the plane of water. After one leap the creature seemed to stand still for a few seconds. One of my friends suggests that the rear part of the animal might have rested on the shallow bottom, during these apparent movements. This view seems to provide a good explanation of these motions, as belonging to the process of feeding.

I am informed that a burn falls into the loch about this spot, and it might bring down many trout, whilst water growths might surround the low wooded point”. — Burn = bron, beekje, stroompje.

4 Juli 1934. IAN J. MATHESON, Lilac Cottage, working in a saw mill at Glendoe. — In Borlum Bay, waar het ondiep is. — „I saw a curious wave break the calm water about 100 yards from the shore. The wave increased as it rolled shorewards, and presently there emerged from the shallow a beast like a horse, but with a body in the form of five humps. With the aid of its flippers it propelled itself right to the beach, its body moving with wriggling motions, like a worm or eel. While the beast actually coming ashore, twelve distinct humps were in view. Its head was smaller and thicker than that of a horse, and its neck was heavily maned. The beast shook the water from its mane as a horse does on a wet day. It was seen to feed on weeds and waterplants growing on the shore where the ground is soft and swammy. When it was wriggling out of the water, I thought it would never end”. — Zag hij werkelijk planten in zijn bek?

13 Juli 1934. WILLIAM MACKAY and WILLIAM CAMPBELL, two of the watchers around the loch. — Bij Abriachan Pier, waar het ondiep is. — „It seemed to be diving for food”.

1 Augustus 1934. RONALD LAWSON, student aan het Blair's College, Aberdeen, zat tegenover Cherry Island (in Inchnacardoch Bay), waar het minder dan 6 voet diep is. Hij zag het 20 yards van hem af; bodem met eene menigte waterplanten begroeid. Kop en staart waren onder water.

12 Augustus 1934. Mr. J. MUNRO, of Inverness. — Bevond zich in zijn auto, tusschen Inverfargaig en Foyers. — „He saw a large dark body with its neck lifted from under the water in an arch like the neck of a swan. The head was lifted completely out of the water, and then bent down again several times as if the creature was feeding below water. It was too far for him to see any details of eyes and mouth”. — Bedoelt hij, dat het dier ver in het Loch was, dan bestond zijn voedsel ditmaal stellig niet uit waterplanten; was hijzelf daarentegen ver van den oever af, dan heeft hij hetzelfde als de anderen vóór hem waargenomen.

11 Januari 1934. Mrs. CRANSTON, of Foyers. — „I saw a large salmon leap out of the water 200 yards from the loch shore. Immediately a large, round black head bobbed up behind it, sank for a moment, and then came up again”. — De mogelijkheid bestaat, dat de zalm hier uit angst uit het water sprong, omdat hij vervolgd werd; een bewijs, dat het dier zalm eet.

Maart (?) 1934. In een brief aan Ir. G. A. graaf BENTINCK te Overveen, schrijft de heer ARTHUR GRANT, d.d. 22 Maart: „A man was one day walkening near Sores-bay — where the canal enters the Loch — and he saw a few wild ducks on the water some distance away. Then, all of a sudden, he saw a huge black body appear for a few seconds a few hundred yards off. Shortly after that the ducks rose up with their screeching call and a fair sized wave appeared at the identical spot”. — Het instinct der eenden waarschuwd hun

blijkbaar voor het gevaarlijke dier.

Ziedaar reeds enige gegevens omtrent het voedsel van het Loch Ness dier. Van de Vinpootigen, die bij duizenden 's jaars gedood worden, werd maar zelden de maaginhoud onderzocht. Van de zeeolifant vermeldt P. L. MARTIN, *Illustrierte Naturgeschichte der Thiere*, I, p. 292, „doch sollen sie daneben Tang . . . verschlucken”. — Dat „sollen” is verdacht, en BREHM vermeldt er niets over. Van den Atlantischen Walrus zegt MARTENS, *Spitsbergische Reisebeschreibung*, 1675, die zijne excrementen onderzocht, dat deze „meist aus Meergras bestehen”, wat door latere onderzoekers betwijfeld wordt, al vindt men geregeld zeewier in de maag, dat, bij het zoeken naar Schelpdieren, mede naar binnen gaat. Maar de Zeebeer eet, volgens ALLEN, *History of North American Pinnipeds*, p. 354: „varying the monotony of this diet” (visch) „with occasional juicy fronds of sea-weed, or kelp”.

(Wordt vervolgd)

Dr. A. C. OUDEMANS.

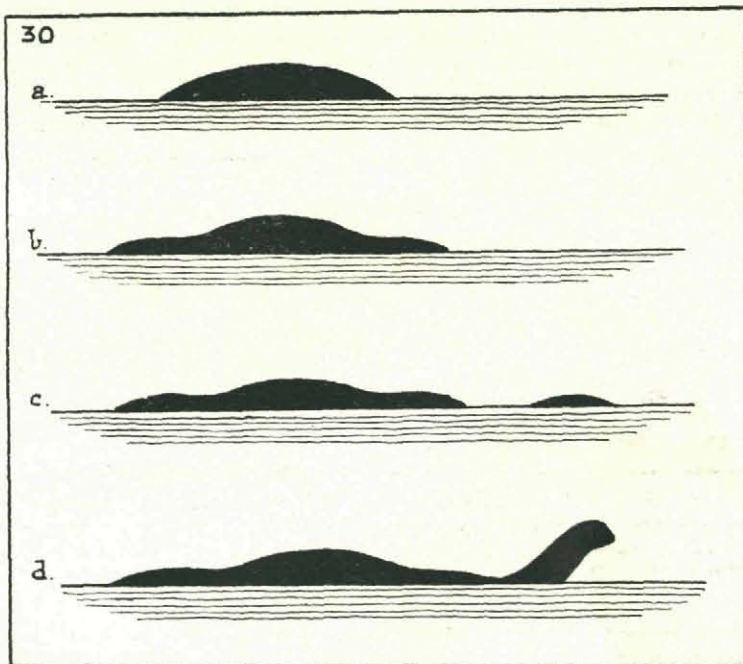

Fig. 18. Vier schetsen van het Loch Ness-dier, zooals Miss Kathleen MacDonald het den 1en Mei 1934 achtereenvolgens, tusschen Lochend en Abriachan op 30—40 yards afstand zag; geschetst door haarzelf. — Naar Gould, „The Loch Monster and others”, p. 95, fig. 30.